

Питање је колико би грађана Србије чуло за једног бившег локалног функционера из Панчева да није осуђен на три месеца затвора за кривично дело непријављивања имовине или давања лажних података о имовини из Закона о Агенцији за борбу против корупције. Наиме, дотични, док је био на функцији, није у року пријавио Агенцији имовину да је имао у сефу банке око 2.400 евра. Е сад, да се ко попут западноевропских земаља, казна затвора у оваквом случају говорила би о безмало идиличним приликама у друштву, али... неће бити да је баш тако.

Обавеза функционера да пријављује имовину Агенцији за борбу против корупције и решавање о сукоба интереса циља на подизање интегритета институција да се оне не би користиле за личне интересе а на штету друштва. Ипак, највећи изазов држави, како за наш лист оцењује кривичар др Недељко Јованчевић, и даље је свођење рачуна о различитим аспектима транзиције.

– Анализе показују да су се код нас стекли вишеструки узроци – економски, политички, а изнад свега они правни, који су довели до тога да је корупција захватила готово све сегменте друштва. Ради отклањања узрока је потребно да се предузму снажне административне мере. Држава може, рецимо, да оснује комисије које ће претрести приватизацију у последњих 20 година, и да предузме кораке за одузимање незаконито стечене добити и имовине из незаконитих приватизација. Дакле, да се то врати држави и друштву, а не дира ником ништа што је поштено зарађено – каже Јованчевић.

По његовим речима, битно је да судски процеси буду ефикасни. Да

свако ко посегне за нечим незаконитим зна да ће бити кажњен.

– Али, нема успеха ако узроци остану. Урушен правни поредак ствара правну несигурност код грађана, који се онда оријентису на неке паралелне токове и решавају проблеме најчешће везама с неким на положају. А то је корупција!

Јованчевић међу уоченим недостацима у правном систему истиче „пољуљаност принципа да се

свака државна институција бори за јавни, дошто интерес, а не за лично и приватно“.

– Код нас је по правилу свако примарно гледао само себе, и зато је дошло до борбе да се ухвате разне позиције, не зато да би се решавали проблеми у друштву и тако помогло да се друштво дигне, оспособи, већ да би они себи стекли бољу позицију, положај и, коначно, велико материјално богатство – наглашава

Јованчевић. – Држава осим оних приоритета које је већ одредила, треба да одреди и остале. Не би, како сам већ рекао, било лоше да се донесе закон о испитивању порекла имовине, али само ако би било добре воље да се он и примењује. У сваком случају, првенствено се мора уредити правни поредак, да се створи правна сигурност.

Члан Савета за борбу против корупције Душан Слијепчевић ни-

је, с друге стране присталица доношења закона о испитивању порекла имовине, јер сматра да се такви закони нису показали као делотворни. Али Слијепчевић, баш као и Јованчевић, сматра да Србија не може лутати у законској регулативи.

– Морамо створити јасне законске прописе, с једне стране, и обезбедити недвосмислену примену тих прописа, с друге стране. Не можемо стално некога варати у иностранству и представљати да доносимо савршене прописе, а онда их после не примењивати – упозорио је Слијепчевић. – Ево, сада опет имамо у јавности расправу о Законику о кривичном поступку, при чему једна група теоретичара тврди једно, а друга група теоретичара износи потпуно другачије виђење, и то само зато што гледају из личног угла, а не зато што теоретски то стварно умеју да испрате. И ми смо стварно у проблему: како ће ти људи у судовима да суде кад више не знају ни по ком закону суде, ни који суд суди.

На то указује и др Јованчевић, наводећи да код нас, како се која власт мењала, тако су се мењали закони и доносили нови.

– Урушавање једног система вредности, све до просветног система, доводи до тога да се регрутују кадрови из свих области који нису довољно компетентни за одређене послове – закључује др Јованчевић. – Последице је да су неретко тако у законодавним телима људи који нису довољно правно обучени и који немају свест о томе да мењањем и претварањем правних услова, које су хиљадама година стваране, они заправо граде основу за разне облике коруптивних деловања, малверзације...

Функционери одговорнији, казне и даље благе

Владан Јоксимовић, заменик директора Агенције за борбу против корупције у допису којим је одговорио на питања „Дневника“, наводи да је Агенција у 2013. години, када је реч о контроли имовине и прихода јавних функционера, контролисала укупно 599 извештаја, од чега у 282 случаја контрола није окончана у 2012. години, и 317 по утврђеном годишњем плану провере, како и на основу пријава, односно по службеној дужности. Контролисани су извештаји народних посланика из сазива Народне скупштине од 2012. године, судија Врховног касационог суда, Привредног апелационог суда, Привредног суда у Београду и в.д. председника привредних судова у Србији.

Током претходне године, Агенција је поднела тужилаштвима 9 кривичних пријава због сумње да је учињено кривично дело непријављивања имовине или давања лажних података о имовини, које је прописано Законом о Агенцији, а у 2010, 2011. и 2012. години поднете су укупно три кривичне пријаве. Републичком тужилаштву и другим надлежним државним органима поднето је 20 извештаја због сумње да су функционери, чији су извештаји били предмет контроле, извршили друго кривично дело предвиђено Кривичним закоником или другим прописима: примање и давање мита, прање новца, пореску утају, трговину утицајем, злоупотребу службеног положаја... Подаци показују да они одговорније испуњавају ову своју законску обавезу, оцењује Јоксимовић.

REPUBLIKA SRBIJA AGENCIJA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

У области контроле имовине и прихода јавних функционера поднето је укупно 168 захтева за покретање прекршајних поступака, од чега су у 15 случајева донете осуђујуће пресуде и изречене новчане казне које су на граници, па чак и испод, законског минимума. Овако блага казнена политика свакако не доприноси превенцији корупције. ■